

Postbefordret blad
(8245 ARB)
Blad nr. 57439

Modtager: «navn»
«att»
«adresse1»
«adresse2»
«postnrby»

Navn: «brugernavn»
Kode: «adgangskode»

Adgangskoden til www.samtid.dk

skal bruges når basen beder om den. Normalt er det nok at taste den ind én gang. Herefter husker din computer selv koden.

Det er vigtigt, at du taster navn og kode præcist ind med mellemrum og store og små bogstaver. Koden må bruges på alle skolens maskiner samt på jeres private maskiner.

Mere inspiration om EU

Ved søgning på de enkelte lande, finder du både Samtids nye lande-temaer og tidligere artikler fra de sidste 20 år. Læs om udviklingen i landene:

Tema: Sverige (mere end 50 artikler)
Tema: Norge (mere end 50 artikler)
Tema: England (mere end 50 artikler)
Tema: Irland (35 artikler)
Tema: Tyskland (mere end 50 artikler)
Tema: Italien (27 artikler)
Tema: Ungarn (36 artikler)
Tema: Polen (38 artikler)
Tema: Tjekkiet (26 artikler)
Tema: Slovakiet (27 artikler)
Tema: Estland (8 artikler)
Tema: Slovenien (8 artikler)

Forlaget Hedeskov

Redaktion: Sven Skovmand
Torsten Skovmand
Jan Møgelbjerg

Adresse: Forlaget Hedeskov
Hadrupvej 78
8300 Odder.

Tlf. 7020 1864
E-mail: samtid@samtid.dk

Inspiration

En søgning på ordet "statistik" kan danne grundlag for mange interessante diskussioner om forskellige emner. Her er nogle få eksempler på, hvad vi fandt:

Skattetrykket i Europa

I Danmark har vi et højt skattetryk. Det er steget lidt i de sidste 25 år, men det er slet intet mod stigningen i de sydeuropæiske land.

Økonomisk aktive mænd og kvinder i Europa

De skandinaviske lande ligger i top, når det gælder andelen af den voksne befolkning, som er økonomisk aktive. Samtidig viser statistikken, at forskellen mellem andelen af mænd og kvinder som er økonomisk aktive er mindst i disse lande.

BNP pr. indbygger i Europa

Vesteuropa er en af de rigeste regioner i verden, mens landene i Østeuropa og specielt på Balkan er fattige.

For få år siden var hestevognen stadig en naturlig del af gadebilledet i Ungarn. Copyright L. Bryld

Samtid
AKTUELT OM BEGIVENHEDER, BAGGRUND OG SAMMENHÆNG

23. jan. 2003 28. Årgang, nummer
Redaktion: Jan Møgelbjerg
Torsten Skovmand

Kontakt avisen eller redaktionen på tlf. 7020 1864

www.EU-lande.dk

I Forlaget Hedeskov har vi i samarbejde med Nævnet vedr. EU-oplysning skrevet en lang række temaer om lande i Europa.

I år 2001 skrev vi om vesteuropæiske lande – Sverige, Norge, Tyskland, England, Irland og Italien – mens vi netop nu er ved at færdiggøre en serie om 6 ansøgerlande: Polen, Tjekkiet, Slovakiet, Estland, Slovenien og Ungarn. Alle artiklerne er skrevet af forfattere, der kender landene indgående.

Temaerne finder du på internettet

I www.samtid.dk er temaerne en naturlig del af Samtids artikelbase, idet du blot kan søge på det enkelte lands navn. Artiklerne kan også læses på www.eu-lande.dk. Her kan du vælge mellem at klikke på et Europa-kort eller skrive det ønskede lands navn i søgefeltet. Her er også artikler om EU-begreber sammen med nogle statistikanalyser over de europæiske lande.

Fakta og landenes specielle forhold

Vi har tilstræbt at skrive nogenlunde ensartede artikler om de enkelte lande, dvs. artikler om sociale forhold, boligforhold og uddannelse m.m. Typisk er der mellem 10 og 15 artikler om hvert land. Alt sammen gør, at du nemt kan sammenligne f.eks. sociale vilkår, økonomiske forhold eller den særlige kultur landene imellem.

Men vi fremhæver også det, der er specielt ved et bestemt land. F.eks. 45 dages orlov med fuld løn til forældre med syge børn i Sverige, skatte-frihed på musikindtægter i Irland, eller at 60% af indbyggerne i Prag har et sommerhus. Samtidig med at der er flere biler pr. indbygger i Prag, end der er i Berlin. Du kan også se, at italienerne ifølge FN's forventede børnetal for år 2000 kun får 1,2 børn pr. kvinde i modsætning til Danmark, hvor vi får 1,65 børn pr. kvinde.

Formålet med temaerne er at skabe en forståelse for forskelle og ligheder mellem de europæiske lande og folk, deres vilkår og kultur.

Tema: Ungarn

Ungarn er et af de mange lande, der først fik sin selvstændighed efter Første Verdenskrig. Men befolkningen på de store stepper ved Donaus bredder kan føre deres historie mange hundrede år tilbage i tiden. Det fortæller Sven Skovmand om i artiklen [Ungarns historie](#).

På kortet kan man se de store vigtige floder, som krydser landegrænserne i Østeuropa.

Sammen med sproget, der ikke ligner nabolandenes, har de mange år som del af det østrig-ungarske kejserrige fået ungarnerne til at opfatte sig selv som vesteuropæere på trods af den geografiske placering langt mod øst. Journalist Thomas Hjortsø skriver om dette i artiklen [Færgen mellem Øst og Vest](#).

De øvrige artikler er også skrevet af Thomas Hjortsø, der til daglig er specialist i Østeuropa på Danmarks Radio.

I [Fra slette til vulkaner](#) fortæller han, at Donau-floden er ved at blive en ny grænse for, hvor langt vesten når ind i Ungarn. Det er nemlig

der til de mange udenlandske investorer når. De har givet mange arbejdspladser til ungarerne vest for Donau. Det kan du læse om i [Ungarerne har været gode til at omstille sig](#).

Floderne i Ungarn er vigtige transportårer, og nu er Donau også grænsen for vækstens udbredelse mod øst. Der er mange små færger som disse over floderne. Copyright: L. Bryld

Omstillingen til markedsøkonomi gav et dyk i levestandarden for ungarerne, og mange af dem nåede at blive arbejdsløse og fattige. Selv om udviklingen vendte, er en del stadig uden arbejde, og det bekymrer vælgerne, når de skal stemme. Derfor er der aldrig blevet tid til et dybtgående opgør med den kommunistiske fortid. Det handler artiklen [Ungarerne kan vælge mellem to store blokke](#) om.

Med til den nye tid hører ansøgningen om medlemskab af EU. Det kan man læse om i [Ungarerne er begejstrede for EU](#). De mener især, at medlemskabet vil kunne garantere landets frihed og skaffe dem en højere løn, mens de få modstandere frygter, at udlændinge får for meget indflydelse i landet.

Ikke alle gamle problemer fra kommunisttiden og omstillingen er løst endnu. Der mangler f.eks. penge til sundhedsvæsenet og til skolerne. Begge steder er lønningerne for dårlige.

På hospitalerne har man løst det problem på en ganske utraditionel måde. [Penge under operationsbordet](#) handler om patienter, der giver personalet penge under bordet. Men ungarernes levealder falder, og presset på sygehusene forøges, fordi de ældre udgør en større del af befolkningen.

I skolevæsenet sparer man også, hvor man kan. Det går ud over sigøjnernes børn. De bliver undervist sammen med udviklingshæmmede og derfor er de to år bagud, når de slutter deres skolegang. Læs [Sigøjnere i knibe i Ungarns skoler](#).

Mens sigøjnerne er det store mindretal indenfor Ungarns grænser, udgør ungarerne til gengæld store mindretal i nabolandene. Ungarn var en af Første Verdenskrigs tabere, og grænserne blev trukket så snævert, at flere millioner ungarere kom til at bo uden for Ungarn. [Ungarerne i de andre lande har det ikke rart](#) fortæller en hårrejsende historie om forskelsbehandling og forfølgelse helt op til vore dage.

Også indenfor landets grænser er der bitre minder, blandt andet om kommunisttiden, hvor rigelige mængder af nationalretten gullasch skulle gøre ungarerne så mætte, at de ikke orkede flere oprør efter at en opstand var slået ned med hård hånd i 1956. Det kan man læse om i [Blev kaldt for gullasch-kommunister](#).

[Plaget af selvmord og psykiske sygdomme](#) fortæller, at ungarerne før i tiden havde det største antal selvmord i verden. Siden da er antallet af selvmord gået ned, men ungarerne er stadig dobbelt så tilbøjelige til at begå selvmord som danskerne. Hvad er grunden til det?

Den sidste artikel i temaet er [Oversigt over Ungarn](#), som er skrevet af Jan Møgelbjerg. Her kan du finde fakta oplysninger om landet.

Ungarerne har klaret sig bedre økonomisk end de øvrige lande i Østeuropa. Her ses det moderne ungarske shoppingcenter Duna Plaza. Copyright: Den ungarske ambassade.

Netop nu på www.samtid.dk

Trafikken blev farligere i 2002

Flere års fald i antallet af trafikdræbte vendte i 2002. Næsten fem procent flere mistede livet på de danske veje, og det er et alvorligt tilbageslag i kampen for at halvere dødstallet på 12 år.

Tilfældig værnepligt uden overblik

Truslen om krig mod Irak har fået et gammelt problem til at dukke op i USA, hvor unge mænd har værnepligt, men staten ikke har folkeregistre.

AIDS kan også stoppes i fattige lande.

Selv om mange fattige lande er presset i knæ på grund af AIDS, kan det lade sig gøre at bremse epidemien, viser erfaringer fra Brasilien. Løsningen er en hård kurs overfor medicinalfirmaerne.

Supermarkedsbøger skaffer ikke nye kunder

Efter at supermarkederne begyndte at sælge bøger håbede man at kunne få helt nye grupper i befolkningen til at købe bøger, men det ser ikke ud til at være lykkedes. Men salget er steget alligevel.

Kun få voldsmænd er unge

De fleste voldsmænd er over 30 og billedet af unge bøller, der overfalder fredelige ældre, holder slet ikke, viser undersøgelse fra Nordsjælland.

Byt geværet med en radio og få fred

I det borgerkrigshærgede afrikanske land, Niger har en usædvanlig kampagne givet pote og tusindvis af radioer bringer nu oplysninger til den fattige befolkning.

Selv mord skal frem i lyset

Selv mord er alt for dårligt undersøgt og alt for lidt omtalt, mener forskere, og det skal der nu ændres på. Blandt andet ved at inddrage selvmord i uddannelsen for mange grupper af offentligt ansatte.

Virkelighedens vampyrer lider af celle-sygdom

Myterne om vampyrer og varulve har et solidt afsæt i virkeligheden. Sygdommen porfyri svarer faktisk ganske godt til det, man ser hos vampyrer og varulve.

Omstøtede dødsdomme giver stof til eftertanke

Amerikanerne siger næppe farvel til dødsstraffen, selvom guvernøren i Illinois har ændret alle statens dødsdomme til livstidsstraf. Der er dog håb om, at domstole for fremtiden vil kræve større sikkerhed før en dødsdom.

Tidligere artikler:

Vi har tidligere skrevet 23 artikler om Ungarn, her er et par uddrag:

Anders And vil erobre Ungarn

af Sven Skovmand udgivet den 28. oktober 1987

I den første af to artikler fortælles, at tegneseriefiguren Anders And første gang blev tegnet i USA, men at bladet af samme navn især sælges i Danmark, Norge og Sverige. Og nu er det danske firma Gutenberghus gået i gang med at sælge bladet i Østeuropa, i første omgang til Ungarn. Ungarerne har ganske vist ikke valuta til at betale med, men de vil i stedet levere tryksager til Gutenberghus, som regner med at få lignende arrangementer i det øvrige Østeuropa. Når Gutenberghus har valgt Ungarn skyldes det, at landet har den frieste handel med Vesten, og at ungarerne i det hele taget har mere frihed end andre lande med kommunistiske regeringer.

Derfor kan russerne gøre hvad de vil

af Sven Skovmand udgivet den 13. januar 1981

I den anden af fem artikler fortælles om baggrunden for, at Østeuropa er blevet kommunistisk. Det skyldes de aftaler, som sejrherrene under Anden Verdenskrig indgik i Jalta ved Sortehavet. Her delte de Europa i en østlig og en vestlig del. Det var den væsentligste årsag til, at Sovjetunionens besættelse af Ungarn i 1956 og den senere besættelse af Tjekkoslovakiet i 1968 ikke førte til krig.